

Sygn. akt I ACa 295/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2019 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Dariusz Rystał (spr.)
Sędziowie:	SA Małgorzata Gawinek SA Dorota Gamrat - Kubeczak
Protokolant:	st. sekr. sądowy Karolina Ernest

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2019 roku na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa (...) Banku (...) spółki akcyjnej w W.

przeciwko A. C., (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 12 stycznia 2018 roku, sygn. akt I C 796/17

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie przed Sądem pierwszej instancji od dnia 24 marca 2017 roku i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Małgorzata Gawinek Dariusz Rystał Dorota Gamrat - Kubeczak

Sygn. akt I ACa 295/18

UZASADNIENIE

W pozwie w postępowaniu nakazowym skierowanym do Sądu Okręgowego w Szczecinie (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniosła o zasądzenie od pozwanych K. W., A. C., G. O. i (...) spółki z o.o. z siedzibą w S. solidarnie na jej rzecz kwoty 1.529.920,97 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 26 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz koszty postępowania z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Podstawą wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym był weksel, który zabezpieczał wierzytelność banku z tytułu umowy kredytu zawartej przez (...) spółkę z o.o. spółkę komandytową z siedzibą w S..

Nakazem zapłaty z dnia 23 marca 2017 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie w całości uwzględnił żądanie pozwu nakazując pozwanym K. W., A. C., G. O. i (...) spółce z o.o. z siedzibą w S., aby zapłacili solidarnie na rzecz powódki kwotę 1.529.920,97 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 26 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 26.359 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Od powyższego nakazu zapłaty pozwane (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. i A. C. wniosły zarzuty, wnosząc o uchylene nakazu zapłaty, oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Okręgowy wyrokiem z 12 stycznia 2018 roku na skutek zarzutów pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. i A. C. od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 23 marca 2017 roku, sygn. akt I Nc 87/17 utrzymał w całości w mocy nakaz zapłaty i orzekł w przedmiocie kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił poniższy stan faktyczny:

W dniu 24 maja 2012 r. odbyło się nadzwyczajne zgromadzenie wspólników spółki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S., na którym podjęto uchwałę o odwołaniu jedyne go członka zarządu A. C. i uchwałę o powołaniu zarządu w osobie G. O. - prezesa zarządu.

W dniu 28 maja 2012 r. doszło do zawarcia umowy kredytu obrotowego nieodnawialnego w walucie polskiej pomiędzy (...) Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W., a (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością spółką komandytową z siedzibą w S.. W trakcie zawierania umowy spółkę komandytową reprezentowali komplementariusze A. C. i (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. w imieniu której działała prezes zarządu A. C.. Przed podpisaniem umowy kredytu, A. C. nie poinformowała osób działających w imieniu banku, iż doszło do zmian personalnych w organie spółki z o.o. oraz zmiany wspólników spółki komandytowej, bank opierał się na informacjach pozyskanych z Krajowego Rejestru Sądowego. W razie informacji o zmianie w zarządzie spółki, osoby zajmujące się procedurą udzielenia kredytu zaciągnęłyby opinii radcy prawnego. Na mocy umowy bank udzielił spółce kredyt w kwocie 2.000.000 zł na okres od dnia 28 maja 2012 r. do dnia 31 grudnia 2012 r. Kredyt został udzielony w jednej transzy do dnia 31 maja 2012 r., ostateczny termin wykorzystania kredytu upływał 31 maja 2012 r. § 4 umowy stanowił, że kwota wykorzystanego kredytu jest oprocentowana w stosunku rocznym, według zmiennej stopy procentowej, która równa jest wysokości stawki referencyjnej powiększonej o marżę banku. Stawkę referencyjną stanowi WIBOR 3M, a marża banku wynosi 2,2 p.p. Zgodnie z § 5 odsetki od wykorzystanego kredytu obliczane są na bieżąco w okresach obrachunkowych i płatne w dniu zakończenia każdego okresu obrachunkowego tj. w ostatnim dniu każdego miesiąca. Za czynności związane z udzieleniem i obsługą kredytu bank pobiera prowizje i opłaty bankowe w wysokości określonej w Taryfie prowizji i opłat bankowych za usługi oferowane klientom rynku korporacyjnego oraz prowizje w wysokości określonej umową. Zgodnie z § 15, w przypadku opóźnienia w spłacie kredytu (...) SA pobierze odsetki od niespłaconej kwoty za okres od dnia następującego po dniu, w którym powinna nastąpić spłata do dnia dokonania spłaty, według stopy procentowej przewidzianej dla kredytów przeterminowanych i kredytów postawionych, po upływie terminów wypowiedzenia, w stan natychmiastowej wymagalności na cele gospodarcze, określonej w uchwale Zarządu (...) SA obowiązującej w okresach, za które oprocentowanie jest naliczane i poddawane do wiadomości klientom w Komunikacie (...) SA udostępnionym w lokalach oddziałów, niezależnie od innych form powiadomienia. W dniu zawarcia umowy stopa procentowa, o której mowa w ust. 1 wynosi 25% w stosunku rocznym.

Zabezpieczeniem roszczenia wynikającego z przytoczonej umowy był weksel in blanco opatrzony podpisem wystawcy (...), która złożyła podpis zarówno jako prezes zarządu spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w S., czyli jako komplementariusz spółki komandytowej, jak i jako wspólnik zarządzający (...) sp. z o.o. spółka komandytowa z siedzibą w S., co wynika z przyłożonych do weksla pieczęci. Na odwrocie weksla umieszczono sformułowania „poręczam” wraz z trzema podpisami i numerami PESEL następujących osób: K. W., A. C. i G. O..

Wraz z wystawieniem weksla in blanco doszło do podpisania przez strony umowy deklaracji wekslowej wystawcy weksla in blanco, w której wskazano, że (...) spółka z o.o. spółka komandytowa z siedzibą w S. składa do dyspozycji

powoda weksel własny niepełny jako zabezpieczenie wiarygodności banku z tytułu umowy o kredyt obrotowy nieodnawialny w walucie polskiej z dnia 28 maja 2012 r. w kwocie 2.000.000 zł, opisanej wyżej. W deklaracji wskazano, że bank ma prawo w razie niedotrzymania terminów spłaty wynikających z umowy wypełnić weksel w każdym czasie na sumę odpowiadającą zadłużeniu wystawcy wobec banku z tego tytułu łącznie z odsetkami, prowizją i kosztami oraz weksel ten opatrzyć datą płatności według swojego uznania, zawiadamiając wystawcę listem poleconym za zwrotnym poświadczeniem odbioru pod adresem spółki najpóźniej na 7 dni przed terminem płatności. Deklarację wekslową w imieniu (...) sp. z o.o. spółki komandytowej z siedzibą w S. podpisała A. C. jako wspólnik zarządzający oraz jako prezes zarządu komplementariusza - spółki z o.o. (...).

Osoby fizyczne poręczające weksel in blanco, K. W. i A. C. oraz osoba prawna (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. wyrazili zgodę na treść powyższej deklaracji wystawcy weksla. W treści deklaracji poręczycieli wskazano, że winni oni zostać zawiadomieni o terminie zapłaty analogicznie jak wystawca weksla w razie jego wypełnienia.

Kredyt został uruchomiony, a środki pieniężne z niego pochodzące przez spółkę wykorzystane.

Umowa kredytowa była aneksowana w dniu 31 maja 2012 r., w aneksie tym wskazano, że bank stawia do dyspozycji kredytobiorcy kredyt w transzy w kwocie 2.000.000 zł do dnia 30 czerwca 2012 r., na ten dzień wskazano również ostateczny termin wykorzystania kredytu. Aneks w imieniu spółki podpisała A. C..

Umowa kredytu aneksowana była jeszcze kilkakrotnie: w dniu 27 grudnia 2012 r. – zmiana polegała na wskazaniu nowego terminu spłaty kredytu – 31 stycznia 2013 r., który był jednocześnie ostatnim dniem udzielenia kredytu, w dniu 25 stycznia 2013 r. – zmiana polegała na wskazaniu okresu udzielenia kredytu, który udzielono do dnia 31 grudnia 2015 r., w aneksie wskazano również terminy spłaty rat kredytu, w dniu 13 marca 2014 r. – zmiana polegała na wskazaniu okresu udzielenia kredytu, który udzielono do dnia 31 grudnia 2016 r., w aneksie wskazano również terminy spłaty rat kredytu, w dniu 13 kwietnia 2015 r. Wszystkie z wymienionych aneksów jako w imieniu spółki podpisał G. O..

W dniu 6 czerwca 2012 r. dokonano wpisu G. O. jako jedyne go członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...), a wykreślenia A. C..

Pismem z dnia 26 maja 2015 r. (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wypowiedziała (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej z siedzibą w S. umowę kredytu z 30 dniowym terminem wypowiedzenia licząc od dnia następnego po dniu doręczenia wypowiedzenia. Pismo zostało doręczone (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej z siedzibą w S. w dniu 2 czerwca 2015 r. Również w tym dniu pismo odebrał poręczyciel wekslowy (...) spółka z o.o. z siedzibą w S.. A. C. pismo zostało doręczone w dniu 28 maja 2015 r., G. O. w dniu 1 czerwca 2015 r., a K. W. w dniu 9 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy uznał, że powództwo jest zasadne w całości, a podstawę odpowiedzialności pozwanych, jako poręczycieli wekslowych stanowił art. 32 ustawy Prawo wekslowe.

Sąd ten przyjął, że nie był zasadny zarzut pozwanej spółki jakoby zobowiązanie wekslowe po stronie spółki nie istniało, a weksel był wobec spółki nieważny.

W ocenie Sądu Okręgowego kwestia złożenia przez A. C. podpisu na umowie kredytowej oraz wekslu w imieniu spółki komandytowej nie jest wadą formalną, o której mowa w przepisie art. 32 ust. 2 prawa wekslowego - jest to kwestia wymagająca oceny merytorycznej, materialnej z uwzględnieniem przepisów kodeksu cywilnego - zobowiązanie poręczycieli wekslowych w niniejszej sprawie jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które poręczali, było nieważne, nie zachodzi bowiem okoliczność, iż może być ono nieważne z uwagi na wadę formalną.

Nie zasługiwał też wg tego sądu na uwzględnienie zarzut niewykazania przez powódkę istnienia zabezpieczonego wekslem roszczenia, w tym jego wysokości. Podobne stanowisko zajął sąd I instancji w odniesieniu do zarzutu

podnoszonym przez pozwaną A. C., że był zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową tj. w warunkach przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego.

Sąd ten stanął na stanowisku, że pozwana nie ma racji twierdząc, że jej odpowiedzialność nie wynika z zawieranych przez spółkę aneksów do umowy. Interpretacja taka jest sprzeczna z zasadami prawa wekslowego oraz z instytucją poręczenia. Stwierdzić należy bowiem, że zakres odpowiedzialności poręczyciela jest tożsamy z zakresem odpowiedzialności tego, za kogo udzielono poręczenie. Pozwana udzieliła poręczenia za zobowiązanie kredytowe spółki zatem jej zobowiązanie będzie takie samo jak spółki (...) sp. z o.o. spółki komandytowej. Bezsporne jest w sprawie, że na podstawie aneksów przedłużano termin spłaty kredytu, a zatem i również wydłużano termin przedawnienia roszczenia, który wiąże się z datą wymagalności roszczenia. Skoro spółka odpowiada za zobowiązanie w takim kształcie jaki nadały zobowiązaniu aneksy, takie też będzie zobowiązanie poręczyciela wekslowego. Sąd ten podkreślił przy tym, że nie doszło do rozszerzenia zakresu odpowiedzialności pozwanej poprzez zawarcie aneksów.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana A. C. zaskarżając go w całości, względem niej samej, zarzucając mu:

- naruszenie prawa materialnego w postaci art. 10 w zw. z art. 32 ustawy Prawo wekslowe /tj. Dz.U. z 2016, poz. 160, ze zm./ poprzez niewłaściwą interpretację i zastosowanie wyrażające się w przyjęciu, iż zarzut awalisty wskazujący na uzupełnienie weksla niezgodnie z deklaracją wekslową, tj. w warunkach przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego, nie może zostać skutecznie podniesiony w sytuacji dokonania pomiędzy wierzycielem, a wystawcą weksla czynności mających wpływ na bieg terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego, gdy czynności te odnosiły skutek jedynie w relacjach pomiędzy wierzycielem, a wystawcą weksla

- naruszenie prawa materialnego w postaci art. 32 ustawy Prawo wekslowe poprzez niewłaściwą interpretację i zastosowanie wyrażające się w przyjęciu, że modyfikacja stosunku umownego, którego wykonanie zabezpieczone zostało wekslem in blanco, na którą to modyfikację poręczyciel wekslowy nie wyrażał zgody, nie prowadzi do rozszerzenia odpowiedzialności awalisty

W oparciu o powyższe wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Szczecinie I Wydział Cywilny z dnia 23.03.2017r. /sygn. akt I Nc 87/17/ i oddalenie powództwa w całości wobec niej, względnie uchylenie zaskarżonego wyroku w opisanym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wskazała argumentację poszczególnych zarzutów.

Apelację wniosła również pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. zaskarżam przedmiotowy wyrok w całości, zarzucając mu:

1) nieważność postępowania przeprowadzonego przez Sąd I instancji, polegającą na pozbawieniu możliwości obrony praw pozwanej spółki albowiem w stosunku do niej - jako podmiotu pozbawionego organu zarządzającego - powództwo winno zostać odrzucone, względnie postępowanie zawieszone;

2) naruszenie prawa materialnego - art. 14 i 17 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym poprzez ich niewłaściwe zastosowanie oraz w konsekwencji przyjęcie przez Sąd I instancji, że wzruszalne domniemanie prawdziwości danych ujawnionych w rejestrze przedsiębiorców, przeciwko któremu w postępowaniu sądowym przeprowadzony został skuteczny przeciwdowód z dokumentów urzędowych (aktów notarialnych), może stanowić podstawę przyjęcia, że pozwana spółka była jednak należycie reprezentowana przy zawieraniu umowy i zaciąganiu zobowiązania wekslowego, w sytuacji, gdy stosowany wniosek o zmianę danych w rejestrze został złomny przez pozwaną w terminie;

3) sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności z dokumentacją, z której wynika fakt dokonania zmian w organie zarządczym spółki przed zawarciem umowy oraz zaciąganiem zobowiązania wekslowego i udzielenie poręczenia przez pozwaną spółkę, poprzez uznanie przez Sąd

I instancji, iż rodząca stosunek podstawowy umowa została zawarta w sposób ważny i skuteczny, a zaciągnięte w związku z nią zobowiązanie wekslowe istnieje.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa w całości.

Również kurator pozwanej (...) Spółka z o.o. podtrzymał powyższą apelacją, wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości, zniesienie postępowanie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu, z uwagi na nieważność postępowania.

Sąd Apelacyjny ustalił uzupełniający, następujący stan faktyczny:

Pismem z dnia 1 lutego 2017 r. (data wpływu: 3 luty 2017 r) G. O., jedyny członek zarządu pozwanej spółki złożył w sądzie rejestrowym - Sądzie Rejonowym Szczecin Centrum XIII Wydział Gospodarczy rezygnację ze sprawowania funkcji jedyne go członka zarządu pozwanej spółki.

Dowód: rezygnacja z dnia 01.02.2017 k- 446

Zarządzeniem z dnia 13 lutego 2017 r. sąd rejestrowy wezwał G. O. do złożenia dowodu doręczenia rezygnacji wspólnikom spółki. G. O. nie zareagował na wezwanie w żaden sposób.

Pozwana spółka w dniu 7 czerwca 2017 r. w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Szczecinie prowadzonym pod sygn.. akt I Nc 103/17, reprezentowana przez prokurenta spółki, podniosła m.in. zarzut braku organów spółki.

Powód w niniejszej sprawie (...) Bank (...) S.A. - pismem z dnia 1 sierpnia 2017 r. wniósł o ustanowienie dla pozwanej kuratora w trybie art. 42 kc, z uwagi na brak organów spółki. Wniosek ten był uzasadniony potrzebą zapewnienia należytej reprezentacji spółki w sprawie(I Nc 103/17 SO i wynikał z zawieszenia postępowania w tej sprawie.

Dowód: wniosek z dnia 1 sierpnia 2017 r. k-454

W dniu 13.12.2017 G. O. złożył wniosek o przyspieszenie rozpoznania jego wniosku o wykreślenie go z rejestru jako członka pozwanej spółki.

W dniu 8 stycznia 2018 r. sąd rejestrowy wydał postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie wykreślenie G. O. jako członka zarządu pozwanej spółki, uzasadniając to brakiem przedstawienia dowodu doręczenia jego rezygnacji wspólnikom spółki.

Pismem z dnia 18.01.2018 r. złożonym w dniu 22.01.2018 r. G. O. ponownie wniósł o wykreślenie wpisu dotyczącego jego osoby z urzędu.

Do wniosku załączył dowody nadania jego oświadczenia o rezygnacji z dnia 01.02.2017 do wspólników spółki oraz sądu rejestrowego. Dowody nadania noszą datę 01.02.2017.

Dowód: pisma G. O. z dnia 18.01.2018 k-458

dokumenty nadania przesyłki poleconej k 459- 460

Postanowieniem z dnia 13 lutego 2018 r. G. O. został wykreślony z rejestru przedsiębiorców.

Dowód:

postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin Centrum XIII Wydział Gospodarczy z dnia 13.02.2018 k-461

odpis zupełny z KRS pozwanej spółki (KRS nr 278 137) k-464

Postanowieniem sądu z dnia 29.06.2018 z rejestru przedsiębiorców wykreślony został Prokurent Z. W.. Wykreślenie miało związek z powołaniem kuratora spółki.

Dowód: postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin Centrum XIII Wydział Gospodarczy z dnia 29.06.2018 k- 463

Postanowieniem Sądu Rejonowego Szczecin Centrum XIII Wydział Gospodarczy z dnia 20.09.2018 (k-430) zmieniono zakres umocowania kuratora (...) Spółka z o.o. umocowując go m.in. do reprezentowania spółki w niniejszym postępowaniu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wywiedziona przez obie pozwane okazały się o tyle zasadna, że dokonana w jej wyniku kontrola instancyjna orzeczenia wydanego przez Sąd Okręgowy, skutkowałą jego uchYLENIEM.

Pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. w postępowaniu apelacyjnym zaskarżając przedmiotowy wyrok w całości, zarzucała mu przede wszystkim nieważność postępowania przeprowadzonego przez Sąd I instancji, polegającą na pozbawieniu możliwości obrony praw pozwanej spółki albowiem w stosunku do niej - jako podmiotu pozbawionego organu zarządzającego.

Sąd Apelacyjny analizując stan sprawy i tak bez powyższego zarzutu był zobligowany do ustalenia z urzędu, czy w sprawie nie zachodzi nieważność postępowania – zgodnie z wymogami art. 378 § 1 k.p.c.

Natomiast zgodnie z art. 379 punkt 2 kpc nieważność postępowania zachodzi jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej, organu powołanego do jej reprezentowania lub przedstawiciela ustawowego, albo gdy pełnomocnik strony nie był należycie umocowany.

W myśl art. 67 § 1 k.p.c. osoby prawne oraz jednostki organizacyjne, o których mowa w art. 64 § 1¹ k.p.c., dokonują czynności procesowych przez swoje organy albo przez osoby uprawnione do działania w ich imieniu. Stosownie do art. 38 k.c., osoba prawna działa przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i w opartym na nim statucie. Działanie tych jednostek traktowane jest jako działanie osoby prawnej a w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością organem spółki jest zarząd (art. 201 § 1 k.s.h.).

Zgodnie z teorią organów osoby prawnej, opartą na unormowaniu art. 67 § 1 k.p.c. i art. 38 k.c., do podjęcia decyzji i wyrażenia woli osoby prawnej powołane są osoby fizyczne wchodzące w skład jej organu i działanie tych osób traktowane jest jako działanie organu osoby prawnej. Ponieważ osoby prawne dokonują czynności procesowych poprzez organy uprawnione do działania w ich imieniu zachodzi ściśle powiązanie zdolności procesowej osoby prawnej z posiadaniem takiego organu. Braki w składzie właściwych organów zachodzą zarówno wtedy, gdy skład ten jest niezgodny z ustawą lub statutem, jak i wtedy, gdy strona nie ma powołanego organu uprawnionego do jej reprezentowania. Ustawodawca określił w art. 70 k.p.c. sposób usunięcia braków, zaś w art. 71 k.p.c. konsekwencje ich nieuzupełnienia, jak również ich nieusuwalności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2013 r., V CSK 53/12).

Z uwagi na powyższe regulacje, oparte na założeniu, że czynności procesowe winny wykonywać osoby uprawnione do działania w imieniu osoby prawnej (art. 67 § 1 k.p.c.) i w powiązaniu możliwości korzystania przez osobę prawną ze zdolności procesowej z posiadaniem organu uprawnionego do działania w jej imieniu, ustawodawca nie przewidział możliwości występowania w postępowaniu sądowym osoby prawnej, która nie ma umocowanego do działania za nią organu i nakazał sądowi wzięcie tej okoliczności pod rozważę w każdym stanie sprawy (art. 202 zdanie drugie k.p.c.), niezależnie od tego, czy brak ten ma charakter pierwotny, czy też wtórny oraz w jakiej roli procesowej występuje osoba prawna dotknięta tym brakiem. Jednocześnie ustawodawca określił sposób usunięcia braków w składzie organu (art. 70 k.p.c.) oraz konsekwencje nieuzupełnienia, jak też nieusuwalności tych braków (art. 71 k.p.c.). I tak, jeżeli nastąpi pierwotny brak w składzie organu uprawnionego do działania za stroną powodową i ma on charakter nieusuwalny

albo nie zostanie uzupełniony w terminie, sąd powinien znieść postępowanie i pozew odrzucić (art. 199 § 1 pkt 3 i § 2 w zw. z art. 71 k.p.c.).

Z kolei, jeśli brak właściwego organu uprawnionego do działania za stronę nastąpił w toku postępowania i również nie został w wyznaczonym terminie uzupełniony, sąd znosi postępowanie w zakresie, w jakim jest ono dotknięte brakiem i zawiesza postępowanie na podstawie art. 174 § 1 pkt 2 w zw. z art. 71 k.p.c. Jeżeli jednak, mimo zaistnienia wskazanych wyżej przesłanek, postępowanie nie zostanie zawieszono, to w - w myśl cytowanego powyżej art. 379 pkt 2 k.p.c. - dotknięte jest ono nieważnością. Skoro zaś przywołany art. 379 pkt 2 k.p.c. wskazuje na nieważność postępowania, jeżeli w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji strona nie posiadała organu w postaci zarządu, ustalenia faktyczne poczynione w warunkach nieważności i prawidłowość innych czynności procesowych przeprowadzonych w nieważnym postępowaniu pozbawione są znaczenia, ponieważ wada, jaką dotknięte zostało całe postępowanie, wyłącza możliwość podejmowania jakichkolwiek rozważań w oparciu o jego wyniki. Jednocześnie, w świetle art. 379 pkt 2 k.p.c. brak organu powołanego do reprezentowania strony stanowi przyczynę nieważności postępowania niezależnie od tego, czy w imieniu tej strony działa pełnomocnik (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2006 r., I CSK 224/06).

Z punktu widzenia nieważności z art. 379 pkt 2 k.p.c. istotny jest stan rzeczywisty, a podkreślić należy, że o pełnieniu funkcji członka zarządu nie przesądza sam wpis widniejący w Krajowym Rejestrze Sądowym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2016 r. II PZ 15/16).

Oświadczenie o rezygnacji z członkostwa zarządu należy - poza przypadkami, w których ma do niego zastosowanie art. 210 § 2 k.s.h. - do obszernej kategorii oświadczeń woli wymagających złożenia innej oznaczonej osobie; tej której, oprócz składającego, mają dotyczyć skutki prawne składanego oświadczenia. W przypadku oświadczenia o rezygnacji z członkostwa zarządu osobą tą - czyli adresatem oświadczenia - jest spółka, z której zarządu występuje składający oświadczenie. W związku z tym oświadczenie o rezygnacji z członkostwa zarządu spółki kapitałowej wymaga - tak jak oświadczenie o wypowiedzeniu umowy, oświadczenie o odstąpieniu od umowy, oświadczenie o potrąceniu wierzytelności z wzajemną wierzytelnością spółki kapitałowej - złożenia tej spółce (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 2004 r., V CK 600/03, i z dnia 27 stycznia 2010 r., II CSK 301/09).

W przedmiotowej sprawie Sąd Apelacyjny ustalił, że pismem z dnia 1 lutego 2017 r. (data wpływu: 3 luty 2017 r) G. O., jedyny członek zarządu pozwanej spółki złożył w sądzie rejestrowym - Sądzie Rejonowym Szczecin Centrum XIII Wydział Gospodarczy rezygnację ze sprawowania funkcji jedyne go członka zarządu pozwanej spółki, a do pisma z dnia 18.01.2018 r. złożonym w dniu 22.01.2018 r. załączył dowody nadania jego oświadczenia o rezygnacji z dnia 01.02.2017 do współników spółki, samej spółce oraz sądu rejestrowego -dowody nadania noszą datę 01.02.2017.

Postanowieniem Sądu Rejonowego Szczecin Centrum XIII Wydział Gospodarczy z dnia 13 lutego 2018 r. G. O. został wykreślony z rejestru przedsiębiorców, co znalazło też swoje odzwierciedlenie w odpisie zupełnym z KRS pozwanej spółki.

Z powyższego wynika więc niezbicie, że pozwana spółka w trakcie postępowania przed sądem I instancji (pozew złożony został w dniu 25 stycznia 2017 r. , nakaz zapłaty wydany w dniu 23 marca 2017 r., a wyrok zapadł w dniu 12 stycznia 2018 roku) nie miała zarządu, wobec czego przyjąć należało, że spółka została pozbawiona organu, który mógłby ją reprezentować w toku postępowania. W tej sytuacji Sąd Okręgowy winien był znieść postępowanie w zakresie dotkniętym brakiem i zawiesić postępowanie na mocy art. 174 § 1 pkt. 2 k.p.c. w zw. z art. 71 k.p.c.

Tymczasem Sąd Okręgowy prowadził postępowanie w sprawie a po przeprowadzeniu rozprawy wydał zaskarżone orzeczenie.

Należy mieć jednak na uwadze, że niepodjęcie przez Sąd Okręgowy powyższych działań procesowych było o tyle usprawiedliwione, że działał on w oparciu o odpis pełny z KRS z dnia 24.01.2017r. . (k. 74-75.), przedłożony przez powódkę wraz z pozwem, w którym widnieje wpis organu uprawnionego do jej reprezentowania. Nie można pominąć, iż nie ma przepisów, które określałyby, jak długo odpis z rejestru zachowuje „ważność” a jednocześnie Sąd Okręgowy

nie otrzymał w toku postępowania jakiegokolwiek informacji, z której wynikałoby, że znajdujący się w aktach odpis z KRS jest nieaktualny a pozwana spółka utraciła zarząd.

Sąd Okręgowy miał więc podstawy do działania w oparciu o zalegający w aktach sprawy odpis z KRS.

Trzeba zaznaczyć, iż prokurent pozwanej spółki, wbrew lojalności procesowej wyrażonej w art. 3kpc, na żadnym etapie postępowania przed sądem I instancji, nie poinformował Sądu o wygaśnięciu mandatu jedyne go członka zarządu spółki – czekał z tym do momentu wydania niekorzystnego dla spółki wyroku.

Jednakże należy mieć też na uwadze, że sam powód miał wiedzę o braku zarządu pozwanej i jakie procesowe konsekwencje to rodzi albowiem przedmiotowa spółka w dniu 7 czerwca 2017 r. w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Szczecinie prowadzonym przeciwko niej z inicjatywy powoda (...) Bank (...) S.A., pod sygn. akt I Nc 103/17 podniosła m.in. zarzut braku organów spółki – w konsekwencji czego powód pismem z dnia 1 sierpnia 2017 r. wniósł o ustanowienie dla pozwanej kuratora w trybie art. 42 kc, z uwagi na brak organów spółki, uzasadniając go potrzebą zapewnienia należytej reprezentacji spółki w sprawie I Nc 103/17.

Niemniej jednak, powyższe okoliczności nie mogły mieć znaczenia dla oceny rzeczywistego braku po stronie pozwanej spółki organu uprawnionego do jej reprezentowania.

Ustalenia faktyczne poczynione w warunkach nieważności i prawidłowość innych czynności procesowych przeprowadzonych w nieważnym postępowaniu pozbawione są znaczenia, ponieważ wada, jaką dotknięte zostało całe postępowanie, wyłącza możliwość podejmowania jakichkolwiek rozważań w oparciu o jego wyniki.

Dlatego też nieważność postępowania, będąca tzw. bezwzględną przyczyną odwoławczą, skutkowało uchynieniem zaskarżonego orzeczenia i to zarówno w stosunku do dłużnika głównego (pozwanej spółki) jak i poręczyciela wekslowego pozwanej A. C. - niezależnie od tego, czy miała wpływ na jego treść a wobec stwierdzenia nieważności postępowania Sąd Apelacyjny nie badał zasadności zarzutów żadnej z apelacji, mając na względzie konieczność podjęcia przez Sąd Okręgowy czynności zmierzających do umożliwienia kuratorowi pozwanej spółki podjęcia z jednej czynności zmierzające do usunięcia braku w składzie organu wykonawczego spółki, a z drugiej strony mając na uwadze, że kurator pozwanej spółki umocowany jest do jej reprezentacji w niniejszej sprawie winien powtórzyć postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością tj. po wydaniu przedmiotowego nakazu.

Z tych też przyczyn Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie przed sądem I instancji od dnia 24 marca 2017r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego na mocy art. 108 § 2 k.p.c.

M. Gawinek D. Rystał D. Gamrat- Kubiczak